

Brüssel, 5. november 2020
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0204(COD)

9890/2/20
REV 2 ADD 1

JUSTCIV 85
EJUSTICE 60
COMER 70
CODEC 674
PARLNAT 115

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema:	Nõukogu esimese lugemise seisukoht, eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine) (uuesti sõnastatud) – Nõukogu põhjendused – Vastu võetud nõukogu poolt 4. novembril 2020
--------	---

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis eespool nimetatud läbivaatamise ettepaneku¹ vastu 31. mail 2018 ning esitas selle nõukogule ja parlamendile. Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 (õiguslane koostöö tsiviilasjades) lõige 2 ja selle suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1393/2007 dokumentide kättetoimetamise kohta on Euroopa õiguslase koostöö oluline vahend. Sellega nähakse ette raamistik tsiviil- ja kaubandusajades dokumentide edastamiseks liikmesriikide vahel. Läbivaatamisetpaneku eesmärk on kohandada kehtiva määruse koostöömehhanisme ja edastusvooge digitaliseerimisest tulenevate tehniliste arengutega ning infotehnoloogia (IT) kasutamisega. Eelkõige kutsutakse komisjoni ettepanekus üles looma detsentraliseeritud IT-süsteemi ja kasutama seda kohustuslikus korras taotluste ja dokumentide vahetamiseks liikmesriikide ametiasutuste vahel. Teine oluline IT-arendusel põhinev eesmärk on tõhustada otsese piiriülese kättetoimetamise mehhanisme, võimaldades turvalist elektroonilist teenust, kindlustades samal ajal pooltele menetluslikud tagatised.
3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis 17. oktoobril 2018 vastu oma arvamuse² selle ettepaneku kohta ning määruse ettepaneku kohta, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (tõendite kogumise ettepanek). Komitee leidis, et mõlemad ettepanekud on kooskõlas digitaalse ühtse turu strateegiaga e-valitsuse küsimustes, eelkõige seoses vajadusega võtta meetmeid avaliku halduse ajakohastamiseks ja piiriülese koostalitlusvõime saavutamiseks.

¹ 9622/18.

² 14013/18.

4. Euroopa Parlament võttis 13. veebruaril 2019 vastu oma esimese lugemise seisukoha dokumentide kättetoimetamist käsitleva ettepaneku suhtes, esitades komisjoni ettepaneku kohta 64 muudatusettepanekut; poolt hääletas 563, vastu 27, erapooletuks jäi 9 parlamendiliiget.
5. Euroopa Andmekaitseinspektor esitas 13. septembril 2019 asjaomase ettepaneku kohta ja tõendite kogumist käsitleva ettepaneku kohta arvamuse 5/2019³.
6. Justiits- ja siseküsimuste nõukogu 2019. aasta juuni istungil leppisid ministrid kokku, et asjaomase määruse ja tõendite kogumise määruse raames tehtav ametiasutuste vaheline õiguslane koostöö peaks põhinema turvalisel detsentraliseeritud IT-süsteemil, mis koosneb omavahel ühendatud riiklikest IT-süsteemidest.
7. Uue kavandatud määruse tekstis nähakse ette, et sellise etalonrakendustarkvara loomise, hooldamise ja edasise arendamise eest vastutab komisjon. Kuna komisjoni esialgne ettepanek ei sisaldanud finantsselgitust võimaliku mõju kohta ELi eelarvele, koostas eesistujariik koostöös komisjoniga ja kooskõlas ELi finantsmääruse⁴ artikli 35 lõike 1 teise lõiguga esialgse finantsselgituse,⁵ milles esitatakse muudatuste hinnanguline finantsmõju eelarvele.
8. Justiits- ja siseküsimuste nõukogu leppis 2.–3. detsembril 2019 kokku üldises lähenemisviisis kavandatava määruse normatiivosa suhtes ning kutsus üles viima võimalikult kiiresti lõpule ülejäänud põhjenduste ja lisadega tehnilisel tasandil tehtav töö⁶. Nõukogu leppis 2020. aasta veebruaris kokku täiendavas üldises lähenemisviisis⁷.

³ 12245/19.

⁴ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁵ 14427/19.

⁶ 14599/19 ADD1, ADD2.

⁷ 5722/20.

9. Aluslepingutele lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa otsustanud osaleda selle ettepaneku kohaldamisel⁸. Kohaldades aluslepingutele lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta), ei osale Taani kavandatavate meetmete vastuvõtmisel.
10. Tuginedes 2019. aasta detsembri ja 2020. aasta veebruari üldisele lähenemisviisile, on eesistujariik olnud ühenduses Euroopa Parlamendiga, et saavutada varane teise lugemise kokkulepe.
11. Toimus kaks kolmepoolset kohtumist (29. jaanuaril 2020 ja 30. juunil 2020), mille käigus oli liikmesriikide poolt eesistujariigi esindajatel ja Euroopa Parlamendi esindajatel võimalus esitada oma seisukohtade peamised punktid ja analüüsida kompromissi leidmise võimalusi. Arutelude tulemusena lähenesid Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohad kompromisspaketi eelnõu suhtes märkimisväärselt⁹.
12. Teisel kolmepoolsel kohtumisel lepidi komisjoni toetusel samuti kokku, et kavandatav dokumentide kättetoimetamise määrus tuleks esitada ja vastu võtta kehtiva dokumentide kättetoimetamise määruse uuesti sõnastatud tekstina.
13. Euroopa Parlamendiga saavutatud kokkuleppest lähtuvalt kinnitas COREPER II 22. juulil 2020 uuesti sõnastatud lõpliku kompromissteksti¹⁰.

⁸ Iirimaa otsustas 23. oktoobril 2018, et ta osaleb ettepaneku kohaldamisel (vt 13482/18). Ühendkuningriik otsustas 26. oktoobril 2018 sama protokoll kohaselt, et ta osaleb ettepaneku kohaldamisel (vt 13622/28).

⁹ 9248/20.

¹⁰ 9678/20 + ADD 1.

14. Euroopa Parlamendi õiguskomisjon kinnitas uuesti sõnastatud kompromisspaketi 10. septembril 2020. Õiguskomisjoni esimees saatis 30. septembril COREPER II eesistujale kirja, milles märkis, et juhul, kui nõukogu edastab Euroopa Parlamendile ametlikult oma seisukoha tema kirja lisas esitatud kujul,¹¹ soovib ta Euroopa Parlamendi täiskogu istungil nõukogu seisukoha õiguskeeleliselt viimistletud kujul parlamendi teisel lugemisel muudatusteta heaks kiita.

II. EESMÄRK

15. Uuesti sõnastatud määruse eesmärk on tõhustada ja kiirendada liidus kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülest kättetoimetamist, kasutades taotluste edastamise mehhanismide lihtsustamiseks ja optimeerimiseks ning otse kättetoimetamisel digitaliseerimise eeliseid. See tagab suurema õiguskindluse ja peaks seega aitama vältida viivitusi ja põhjendamatuid kulusid üksikisikutele, ettevõtjatele ja haldusasutustele ning julgustama üksikisikuid ja ettevõtjaid tegema veelgi rohkem piiriüleseid tehinguid.
16. Ettepaneku eesmärk on digitaliseerida dokumentide kättetoimetamistaotluste edastamine eri liikmesriikide pädevate asutuste vahel. Selleks kutsutakse käesolevas määruses üles looma detsentraliseeritud IT-süsteemi. Sellise etalonrakendustarkvara loomise, hooldamise ja edasise arendamise eest, mida liikmesriigid peaksid saama kohaldada oma riikliku IT-süsteemi asemel kooskõlas lõimitud andmekaitse ja vaikimisi andmekaitse põhimõtetega, peaks vastutama komisjon.

¹¹ 11357/20

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. MENETLUSLIK KONTEKST

17. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi, eesmärgiga saavutada kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha vastuvõtmise etapis („varane teise lugemise kokkulepe“). Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab kahe kaasseadusandja vahel komisjoni toetusel kokku lepitud kompromisspaketti.

B. PEAMISTE KÜSIMUSTE KOKKUVÕTE

18. Peamised muudatused keskenduvad järgmistele aspektidele.
- Liikmesriigid aitavad teha kindlaks isiku aadressi, kellele soovitakse dokumenti kätte toimetada.
 - Kogu teabevahetus ja dokumentide vahetamine peaks toimuma omavahel ühendatud ja tehniliselt koostalitlusvõimelistest riiklikest IT-süsteemidest koosneva turvalise ja usaldusväärse detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu, mis põhineb e-CODEXil. Samuti nähakse ette, et kõnealune suhtlus ja teabevahetus peab toimuma põhiõigusi ja -vabadusi nõuetekohaselt austades. Traditsioonilisi sidevahendeid peaks kasutama ainult IT-süsteemi häirete või muude erandlike asjaolude korral.
 - Tuleks tõhustada otsese piiriülese kättetoimetamise mehhanisme, võimaldades elektroonilist kättetoimetamist liikmesriikide vahel, kindlustades samal ajal pooltele menetluslikud tagatised.
 - Dokumendi vastuvõtmisest keelelistel põhjustel keeldumise reegli muutmine.

IV. KOKKUVÕTE

19. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab kompromisspaketti, milles nõukogu ja Euroopa Parlament komisjoni toetusel kokku leppisid.
20. Nagu on osutatud eespool punktis 14, kinnitati nimetatud kompromisspakett Euroopa Parlamendi õiguskomisjoni esimehe 30. septembri 2020. aasta kirjaga COREPER II eesistujale¹².
21. Nõukogu usub, et tema esimese lugemise seisukoht kujutab endast tasakaalustatud paketti ning et kui uus määrus vastu võetakse, aitab see märkimisväärselt kaasa piiriülese dokumentide kättetoimetamise tõhususe ja kiiruse suurendamisele, kasutades ära digitaliseerimise eeliseid.

¹² Vt dok 11357/20.